

ANKETA Kako gospodarstveniki slovenskega rodu ocenjujejo razmere v Sloveniji
Več neposrednih poslovnih stikov

Aleksander Saša Novak iz Sarajeva: »Slovenci sami ne vedo, kako dobro živijo«

Hilary Rolih je pomorski inženir, ki že 42 let živi v ZDA. Je predsednik družbe, ki se ukvarja s projektiranjem ladij, tudi tankerjev. Sicer pa v New Yorku vodi še družbo, ki se ukvarja z investiranjem, leasingom in rentnimi posli. Prvi dan srečanja še ni znal oceniti, kakšni bodo konkretni rezultati, saj je bil prvi dan posvečen bolj splošnim temam in udeleženci še niso prišli do konkretnih zadev. Dobro bi

Hilary Rolih

bilo, pravi, če bi lahko že zastavili kakšen projekt ali bi celo ustanovili družbo, ki bi gospodarstvenikom slovenskega rodu po svetu omogočila konkretno sodelovanje z družbami v Sloveniji.

Vinko Rizmal iz Melbournu v Avstraliji je že dolga leta

Vinko Rizmal

Srečanja slovenskih gospodarstvenikov iz zamejstva in po svetu, ki ga je organizirala Slovenska konferenca Svetovnega slovenskega kongresa, se je udeležilo okoli 100 poslovnežev slovenskega rodu z vseh petih celin. Nekatere izmed njih smo povprašali, od kod prihajajo, koliko časa so že v tujini in kako ocenjujejo gospodarski položaj v Sloveniji. Hoteli smo tudi izvedeti, kako udeleženci ocenjujejo srečanje, katerega namen je po besedah organizatorjev predvsem navezati močnejše stike z gospodarstveniki slovenskega rodu po svetu.

predsednik slovensko-avstralskega poslovnega združenja. Kot je povedal, prihaja v Slovenijo vsako leto in je zelo na tekočem o gospodarskih razmerah v naši državi. Tokrat je prišel pogledat, ali so stvari že dozorele za poglobitev slovensko-avstralskega gospodarskega sodelovanja. Sicer pa meni, da bi se srečanja nujno morali udeležiti tudi slovenski poslovneži, predstavniki GZS, Obrtne zbornice, sindikatov. Tako se bolj ali manj menimo samo tisti, ki smo zunaj, pravi Vinko Rizmal, ki je iz Slovenije odšel leta 1966.

Maja Rutar Smedmark iz Malmöja na Švedskem pravi, da je pogosto v Sloveniji, tako da

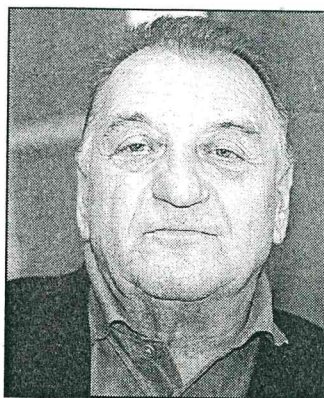

Maja Rutar Smedmark

tudi dobro pozna gospodarski položaj v naši državi. Ob kratkem obisku v Sloveniji je v časopisih prebrala, da Sloven-

ska konferenca Svetovnega slovenskega kongresa organizira srečanje gospodarstvenikov, in se ga je udeležila. Srečanje se ji zdi dobro pripravljeno, kar dokazuje tudi to, da so na srečanje prišli sorazmerno visoki predstavniki slovenske vlade. Doma takšen odnos pogreša in pravi, da naše veleposlaništvo na Švedskem ne dela dobro, saj se ukvarja bolj ali manj samo s seboj. Sicer pa si Maja Rutar Smedmark želi ustvariti čim več gospodarskih vezi s Slovenijo.

Aleksander Saša Novak je že več kot 50 let predsednik Zveze Slovencev v Sarajevu. Kot je povedal, je leta 1992 z ustanovitvijo firm Sar-Emo na svojevrsten način prvi gospodarsko povezal samostojni Slovenijo in BiH. Sicer pa pravi, da

Aleksander Saša Novak

slovenska država Slovencev v BiH ne pomaga toliko, kot bi morala. Zato so sklenili, da si bodo pomagali tudi sami in eden najboljših načinov je ustanovitev podjetja, ki bi se lahko ukvarjalo z različnimi posredniškimi posli med Slovenijo in BiH. Gospodarski položaj v naši državi pa komentira z besedami, da Slovenci sami ne vedo, kako dobro živijo. Dokler je tako, je dobro, pravi Aleksander Saša Novak.

Za Marina Pečenika, predsednika Slovenskega deželnega gospodarskega združenja iz Trsta, je glavni motiv za udeležbo na srečanju možnost za srečanje

Marin Pečenik

z drugimi gospodarstveniki slovenskega rodu po svetu. Pomembno se mu tudi zdi, da lahko iz prve roke sliši mnenja predstavnikov slovenske države, ki jo, kot pravi, čuti kot svojo, čeprav živi zunaj njenih meja. Sicer pa Marino Pečenik meni, da bi ob približevanju Slovenije EU zamejci v Italiji lahko odigrali pomembno vlogo, saj so že imeli priložnost spoznati »pravila« EU. Disciplina, ki jo zahteva EU, nas, ki živimo v severni Italiji, ne moti, pravi. Slovenci bi se tudi lahko prilagodili zahtevam EU.

MARJAN LACIĆ
Foto: JAKA ADAMIĆ

Kako določiti vrednost delnice sklada?

V avgustu so se delniški tečaji pidov, ki v svojem portfelju nimajo več neiz-

in hkrati najbolj natančno je mogoče izračunati tisti del vrednosti premoženja, ki ga ima pid naloženega v tržnih vrednostnih papirjih, torej tistih, ki kotirajo na borzi. Večji kot je delež tržnih vrednostnih papirjev (VP), natančneje lahko do-

kov podcenjena v primerjavi s tržnim delom portfelja sklada), sledijo NFD 1 (+ 18 odstotkov), Zvon 1 (+ 16 odstotkov), Triglav 1 (+ 9 odstotkov). Pri preostalih dveh (Vipi Nanos in Zlati Moneti 1) pa tržna cena na borzi že presega vrednost tržne

Ljubljana/SSK: Srečanje

■ Slovenska konferenca Svetovnega slovenskega kongresa (SSK) je med 21. in 23. septembrom v Ljubljani organizirala srečanje slovenskih gospodarstvenikov doma, iz zamejstva in po svetu.

Srečanje slovenskih gospodarstvenikov, ki ga je organiziral Svetovni slovenski kongres, naj bi po besedah vseh udeležencev pomenilo predvsem možnost za slovensko gospodarstvo, da bi lažje in uspešneje našlo pot do trgov Evropske unije in drugih držav. Obenem naj bi dalo tako gospodarstvu v Sloveniji kakor tudi podjetjem, katerih lastniki so Slovenci v zamejstvu in po svetu, možnost za nov razvoj. Mnenje organizatorjev in udeležencev, ki so na srečanje prišli iz štirinajstih držav, je: gospodarsko in znanstveno povezovanje med Slovenci je še vedno neizkoriščena priložnost za slovensko državo in za ohranjanje slovenske narodnostne identitete zunaj Slovenije.

Že uvodni predavatelj dr. Andrej Bajuk, direktor predstavništva Interameriške banke v Parizu, je opozoril, da mora Slovenija predvsem kot država spremeniti odnos do Slovencev, ki živijo in delajo po svetu. Še večji poudarek njegovim besedam pa so dali predstavniki gospodarskih združenj Slovencev, ki živijo v zamejstvu. Razen redkih izjem se gospodarst-

Srečanje gospodarstvenikov je bilo koristno. Očitno pa tega ni spoznala uradna Slovenija.

PREDSEDNIK SGZ
DR. MATEVŽ GRILC

veniki iz Slovenije ne povezujejo s podjetji Slovencev, ki živijo zunaj meja slovenske države.

Kot je pokazalo srečanje Svetovnega slovenskega kongresa, pa tudi uradna Slovenija še ni spoznala prednosti, ki pomeni zanjo in za krepitev celotnega slovenstva uspešen gospodarski razvoj Slovencev v zamejstvu in po svetu. Srečanja se je sicer udeležil slovenski

minister za ekonomske odnose in razvoj dr. Marjan Senjur. Vendar tudi v njegovem nastopu ni bilo zaslediti konkretnih pobud za sodelovanje s slovenskim gospodarstvom zunaj meja slovenske države - temveč samo oceno trenutnega gospodarskega razvoja v Sloveniji in pričakovanje, ki jih Slovenija goji glede približevanja Evropski uniji.

Mnenju, da Slovenija ne izkorišča v zadostni meri možnosti, ki jih ponuja sodelovanje s slovenskimi podjetniki izven slovenske države, se je pridružil tudi predsednik Slovenske gospodarske zveze na Koroškem dr. Matevž Grilc. Pomanjkanje spodbud iz Slovenije, kjer bi morali prednjačiti predvsem ministrstvo za gospodarstvo in ministrstvo za ekonomske odnose pa tudi Gospodarska zbornica Slovenije, je v veliki meri krivo, da slovensko podjetništvo izgublja svojo vlogo pri ohranjanju narodnostne identitete. Tako postaja bolj ali manj samo ekonomska kategorija - gospodarstvenikom, tudi če so v prostem času Slovenci, potrebna zgolj in samo zaradi zagotovitve preživetja.

Borut Godec

NAŠ TEDNIK - str. 2

Bližnjic do uspeha ni

Tony Vršič, kanadski Slovenec in podjetnik iz Toronta, se rad vrača v domovino – Ne razume inšpektorjev

S turističnim ogledom Piranskega zaliva se je v četrtek končalo srečanje slovenskih gospodarstvenikov iz domovine in tujine. Na srečanju, pripravil ga je Svetovni slovenski kongres, so se poslovneži, ki ustvarjajo predvsem v tujini, seznanili s slovenskim pravnim redom in z različnimi oblikami gospodarskega sodelovanja, pa tudi z možnostmi zavarovanja mednarodnih poslov. Predstavili so različna slovenska gospodarska združenja in posamezna podjetja, ki delujejo v Argentini, Kanadi, Avstraliji, Združenih državah Amerike, Nemčiji, Avstriji, Švici ter Bosni in Hercegovini. Med številnimi udeleženci je bil tudi Tony Vršič, kanadski Slovenec in podjetnik iz Toronta.

»Pravzaprav me sem ni pripeljalo samo to srečanje, pač pa predvsem bližajoča se trgateg v rojstnem Ljutomeru,« je priznal Tony Vršič. »Res pa je, da me možnosti gospodarskega sodelovanja z domovino zelo zanimajo. Pred leti sem namreč v rojstnem Ljutomeru ustanovil uvozno-izvozno podjetje Asglob, ki iz Kanade uvaža garažna vrata, tegolo in lesenitne plošče, v kratkem bi rad ustanovil še nov delovni obrat za izvoz v Kanado.« Gospod Vršič ima v Mississaugi in Torontu pet večjih trgovskih podjetij za prodajo različnih vrst orodja, predvsem za obdelavo železa. Zaposluje šestintrideset delavcev in pri tem uspešno sodeluje tudi z Uniorjem iz Zreč ter drugimi slovenskimi podjetji.

»Uspeh nikoli ne pride čez noč, tudi za priložnostna dela je bilo treba poprijeti na začetku. Dolga leta sem trdo delal v klavnici, in šele ko sem prislužil dovolj denarja, sem odprl lastno trgovino,« pravi in dodaja, da mu je uspelo s široko paleto kakovostnega orodja iz vsega sveta, z učinkovito trgovsko mrežo s prodajalci na terenu in v trgovinah, predvsem pa z zaupanjem kupcev, ki pa si ga je mogoče ustvariti samo s poštenim delom. »Mislim, da ni bližnjic. S to doto staršev sem

zapustil rojstni kraj. Bilo mi je dvajset let in bil sem vajen trdega dela. Tako živim še danes.«

Stikov z domovino ni nikoli pretrgal. Prva leta po vojni je za njim prišel tudi mlajši brat, ki ga je domotožje čez nekaj let pognalo nazaj v domovino. Njegov tokratni obisk

Tony Vršič

je že dvainosemdeseti, sklenil pa ga bo potem, ko bo mošt začel vreti v vino. Kot vselej bo tudi tokrat s seboj odpeljal nekaj sto zabojev najboljšega vina iz ljutomerske kleti. Ker je zanimanje za naša vina, s katerimi je že večkrat obdaril svoje poslovne partnerje in prijatelje, precejšnje, zdaj razmišlja, kako bi poenostavil in predvsem povečal obseg »izvoza« slovenskih vin v Kanado. Prek kanadskih in drugih partnerjev in prijateljev, ki jih predvsem na Kitajskem, Japonskem in v Koreji gotovo ni malo. Tony Vršič je namreč tudi lastnik ene od turističnih agencij v Torontu.

Čeprav rad poudari, da je

doma vsepovsod – v Mississaugi enako kot v Thunder Bayu ali v Palm Springsu v Kaliforniji, kjer imata z ženo poletno rezidenco – so njegove korenine vendarle v Ljutomeru. »Odraščal sem v vasi Pristava in kož štiriletni otrok delil s staršema vso težo druge svetovne vojne. Ker oče ni hotel oditi v nemško vojsko, so ga zaprli. Mati mu je želela pomagati in je ob nekem obisku v bratove plenice skrila majhno žago. Zaprli so jo do konca vojne, naju z bratom in sorodnike, pri katerih sva bila, so zaradi očetovega sodelovanja v partizanih preganjali do konca vojne.« Vnovično snidenje s starši ter njihov boj za vsakdanji kruh in svetlejšo prihodnost otrok sta

Foto: M. P.

stakala močne družinske vezi, tako da vse poti še zdaj vodijo v bližnji, zdaj sicer hrvaški Banfi, kjer je pred leti zrasla lepa »hiša v goricah«, okoli nje pa sadovnjak in vinograd. Kot podjetnik se v domovini pogosto srečuje s težavami, ki jih ne more razumeti. Predvsem z inšpektorji, pravi, ne najde skupnega jezika. »Pravijo, da nimam ustrezne izobrazbe. Veste,

v Kanadi ni pomembno, ali imaš ekonomsko ali trgovsko šolo, pomembno je, da si lastnik. Prepričan sem, da je pri vas administracija prezapletana. Poleg tega se mi zdi, da vas je še vedno malo strah ljudi, ki so si z delom svojih rok sposobni ustvariti bogastvo, čeprav bi se morali zavedati, da ti najbolj polnijo državno blagajno in tako prispevajo h gradnji socialne države, za katero smo se pred desetletji odločili tudi v Kanadi.« Zanj denar ni več na prvem mestu, rad bi še kaj ustvaril tudi v domovini.

Milka Pance

Posli s Slovenci po svetu

Svetovni slovenski kongres pripravlja srečanje gospodarstvenikov z vsega sveta v Ljubljani in Kopru

Ljubljana – Zagotovo ni mogoče zanikati tudi objektivnih ovir, zaradi katerih se slovensko gospodarsko sodelovanje s tujino ni razvijalo dovolj uspešno. Vsekakor pa smo pri Svetovnem slovenskem kongresu prepričani, da lahko z boljšim poznavanjem razmer odkrijemo tudi realne poslovne možnosti, zato pripravljamo srečanje gospodarstvenikov slovenskega rodu iz domovine, zamejstva in po svetu, je pred jutrišnjim začetkom štiridnevnega posveta prepričan predsednik SSK dr. Jože Bernik.

Zanj so se odločili opogumljeni z dobrimi izkušnjami poprejšnjega podobnega večdnevnega sestanka zdravnikov slovenskega rodu iz tujine s kolegi iz Slovenije. Pokazalo se je, da bi bilo koristno organizirati tudi posamična specializirana delovna srečanja. »Vendar je to,« dodaja dr. Bernik, »ko gre za namero zblížiti gospodarske interese, težje, saj so ti bolj razpršeni kot na primer v medicinski stroki.«

Na tokratnem gospodarskem srečanju v Ljubljani in Kopru, kjer med drugim napovedujejo predloge slovenskih gospodarskih združenj iz Argentine, Avstralije, Kanade, iz Bosne in Hercegovine ter slovenskih gospodarstvenikov iz ZDA, Nemčije, Švice in od drugod, se bodo ukvarjali z vprašanjem, kako pomembno je lastno gospodarstvo za obstoj slovenstva po svetu in doma, o čemer

bo govoril dr. Andrej Bajuk iz Pariza. V pogovoru o slovenskem pravnem redu in možnostih gospodarskega sodelovanja in finančnega poslovanja s Slovenci v zamejstvu in po svetu naj bi sodelovali državna sekretarka na ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj Vojka Ravbar, direktor urada za gospodarsko promocijo in tuje investicije Matej Kovač, generalni direktor Ljubljanske borze dr. Draško Veselinovič in drugi.

Na okroglo mizo o zavarovanju mednarodnih poslov so povabili predsednika Slovenske izvozne družbe Marjana Kramarja, k predstavitvi slovenskih gospodarskih združenj in podjetij v

Dr. Jože Bernik

zamejstvu pa predsednika GZS mag. Joška Čuka.

Posebej tudi poudarjajo vlaganja v drobno gospodarstvo in turizem, s poudarkom na ponudbi podeželja, in predelavo industrijskih odpadkov elektronski industriji, kar se lahko kaže kot obetavna nova gospodarska panoga.

Sklepi del tega srečanja, oblikovanje poslovnih dogovorov »brez strahu pred agresivnimi tujci, poslovanjem po načelu 'flight by night', se pravi s kapitalom, ki zgolj pobera smetano in izgine, temveč po veljavnih pravilih igre in v obojestranskem interesu«, bo v koprski Luki.

Dragica Bošnjak

DELO - ponedeljek - 20. septembra 99'

str. 5

Bogati strici na obisku

Svetovni slovenski kongres je v Ljubljano povabil slovenske gospodarstvenike z vseh vetrov, med katerimi smo lahko zasledili tudi čisto prave poslovne superzvezde, težke desetine milijonov dolarjev

Izbira prizorišča je bila več kot ustrezna, udobno prostorna, a vseeno dovolj intimna. "Veste, mi ne namejavamo tu sklepati nobenih poslov," mi je zaupal gospod **Franci Feltrin**, eden glavnih organizatorjev. "Naš glavni namen je, da te ljudi spravimo skupaj na enem prostoru, potem bodo pa že sami videli, kaj jim je v interesu. Mi igramo pri vsem skupaj predvsem vlogo katalizatorja." In mislim, da se ne bom preveč zmotil, če bom zapisal, da bo do določenih reakcij bržkone prišlo. Povabljeni so bili že navsezgodaj iz vrstne volje, nasmejani in prešerni, vidno navdušeni nad tem, da se lahko takole družijo. To so vidno premožni ljudje, vse na njih priča o zdravem kapitalu. Saj ne, da bi bili kaj preveč kričeče ali ekstravagantno oblečeni, vendar pa bi si vseeno upal trditi, da je bil najcenejši *rolex* v dvorani vreden vsaj dve naši mesečni plači.

Če mislite, da je bila tri dni trajajoča prireditev za povablence predvsem prvovrstna priložnost za odih in sprostitve, nimate povsem prav. Kot so gospodje deloholiki v vsakdanjem življenju, tudi tu niso imeli nobenega namena zabušavati. Od jutra do večera so si urnik zapolnili z najrazličnejšimi predavanji in predstavltvami, malce manj formalno je bilo samo obvezno večerno druženje. Dejansko se je ob tem neki gospod še pritoževal nad dejstvom, da se je vse skupaj začelo

Janez Bernik, Marjan Senjur, Boris Pleskovič in Danijel Starman (za njimi slovenski podjetniki iz tujine)

še ob devetih zjutraj, da ni imel tako celo jutro kaj početi.

Kako bolje začeti katalizo tujega in domačega kot z obvezno zborovsko Zdravljico, po njej pa nas je z odra pozdravil dobro znani nasmeh morskega psa. Šlo je za začetni nagovor častnega predsednika Slovenske konference, gospoda **Danijela Starmana**, ki je bil nadvse vesel, da so se predstavniki diaspore vabilu

odzvali v tako spoštljivem številu. Kot vsak zgleden častni predsednik je na začetku pozdravil vse prisotne, vsakemu namenil par toplih in odobravaljivih besed ter se podobrikal sponzorjem prireditve. "Prižgimo to svečko, prižgimo to luč, da bomo Slovenci dokazali, da nismo dobri samo za prepire!" je čustveno nadaljeval: "Da znamo ustvariti tudi novo vrednost, da biti Slovenec ni

samo lepo in plemenito, temveč tudi koristno!" Temeljni vrednoti v tem ekonomskem svetu naj bosta poslovna etika in prijateljstvo, vsem pa je zaželel tudi obilo osebnih sreč.

Besedo je potem v tem zaporedju uvodnih govorov kot temeljnih aksiomov prevzel predsednik Svetovnega slovenskega kongresa **dr. Jože Bernik**, ki je spet poudaril, kako močno diasporo da ima naša

Vzorec slovenskih gospodarstvenikov iz tujine

Ime	Država	Približna ocena lanskega prometa podjetja	Približna ocena osebnega premoženja	Razlog migracije	Vlaganje v Slovenijo
1. Ivan Klančar	Švica	3,5 milijona DEM	5,5 milijona DEM	radovednost	ne
2. Rudi Bartalot	Italija	1 milijon DEM	2,5 milijona DEM	tam rojen	še ne
3. Andrej Kosič	Italija	brez komentarja	"nima smisla dajati v časopise"	tam rojen	ne
4. Franc Vodušek	Avstralija	80 milijonov USD	brez komentarja	videti svet	še ne
5. Vlado Nuk	BiH	60.000 DEM	50.000 DEM	tam rojen	še ne
6. Božo Dimnik	Švica	"par milijonov DEM"	15 milijonov DEM	težave z režimom	še ne
7. Toni Vršič	Kanada	brez komentarja	brez komentarja	"s trebuhom za kruhom"	"nekaj malega"
8. Šandor Merkli	Madžarska	200.000 DEM	100.000 DEM	tam rojen	ne
9. Robert Devetak	Italija	brez komentarja	"v Italiji je to privacy"	tam rojen	ne
10. Hilary Rolih		55 milijonov USD	"par milijonov USD"	boljše možnosti	ne
11. Dušan Lajovic	Avstralija	60 milijonov USD	"ne vem, me niti ne zanima"	težave z režimom	da (60% lastnik Tube)
12. Beno Zupancič	Nemčija	"ne veliko"	"ne vem"	boljše možnosti	da (v denac. premoženje)

državica. Treba se bo samo bolj pozvati, pa ne bo problemov. "Ljudje so v vsaki družbi največja dobrina, lahko pa tudi veliko breme," je nadaljeval v sebi lastnem slogu: "To dobrino je treba vedno vzdrževati, da je od nje neka korist."

Samo da mu nismo v breme. Naslednji je prevzel besedo gospod Boris Pleskovič, direktor oddelka za razvoj pri svetovni banki v Washingtonu, ki je izpostavil problem pojava nezdrave samozavesti, torej našega naraščajočega prepričanja, da se nimamo od nikogar več kaj naučiti. Zadnji med tehtnejšimi govorci je prišel na oder obvezni predstavnik vlade, torej gospod Marjan Senjur, minister za ekonomske odnose in razvoj. "Slovence, kjerkoli že živijo, zaznamuje kritična in skeptična naravnost od gospodarskih uspehov slovenske vlade," je povedal za začetek: "Ja, gospodarski položaj Slovenije bi bil lahko boljši, še lažje pa bi bil slabši." Rast je stabilna, proračunski primanjkljaj ni problem. Pač, naš položaj ni odličen, nikakor pa ni slab. Za povprečjem držav Evropske skupnosti ne zaostajamo veliko, po nekih izračunih bi ga lahko dosegli že leta 2015. V skupnost naj bi se leta 2003 Slovenija recimo vključila bolj razvita, kot sta se vanjo vključili Grčija in Španija. "Ni naša želja, da bi se prisegli na jasli Evropske skupnosti." Kar se tiče jugovzhodne Evrope, želi Slovenija pomoči potrebnim sicer po svojih močeh pomagati, predvsem pa želi s to regijo trgovati in vanjo investirati. Osebnost vidi gospod Senjur Pakt stabilnosti predvsem kot priložnost: "Na tem območju smo gospodarska veselisa in se moramo tako tudi obnašati."

Po teh uvodnih zadanih smernicah je čas za daljšo pavzo, potem pa spet na delo. V treh dneh, kolikor je zadeva trajala, so debatirali o res širokem spektru reči. Govor je bil o tako obširnih temah, kot so pomen lastnega gospodarstva za obstoj slovenstva po svetu in doma, slovenski pravni red ter možnost vlaganj v drobno gospodarstvo in turizem, čas pa so našli tudi za zelo partikularne zadeve, kot je, recimo, predelava industrijskih odpadkov elektronske industrije. Tretji dan, za katerega je gospod Starman obljubil, da bo sončen, se udeleženci res niso ravno pretregnili, saj so si predvsem ogledovali Piranski zaliv, vendar pa ni bil zato nedvomno nič manj izvrstno izkoriščen. Kot je poudaril gospod Feltrin, je šlo predvsem za druženje, spoznavanje in vzpostavljanje konkretnih stikov. Kar se tiče učinka, bomo pa še videli.

—JURE ALEKSIČ

Dragi provincializen

Dr. Marjan Svetličič, profesor mednarodnih ekonomskih odnosov na FDV in avtor kupa člankov - prek 200 - na temo mednarodnega poslovanja, objavljenih pri nas in v tujini, razmišlja o ksenofobiji in o tem, kje smo, kam gremo ter kaj nam je storiti pri povezovanju s tujimi poslovneži

Kaj menite o aktualnem političnem dogajanju v zvezi s tujimi naložbami oziroma kakšen vpliv ima lahko a priori odklanjanje tujega kapitala, ki smo mu bili priča v več konkretnih zgodbah, na naše gospodarstvo?

Razmere za tuje neposredne investicije se v Sloveniji izboljšujejo, ne pa povsod in ne z vseh strani. Zato je v zadnjem času vlada naredila precej, od analiz stanja, pospeševanja tujih investicij do sprememb zakonodaje. Vendar nas pri tem vprašanju v svetu zaradi posameznih izjav ali ravnanj v konkretnih primerih še vedno jemljejo z določeno rezervno. Primerov, ko uradne deklaracije nimajo vedno in povsod in pri vseh dejanske podpore v uveljavljanju sprejetih načel, je kar nekaj. Pred leti na primer je direktor Sove izražal pomisleke glede tujih investorjev, sedaj podpredsednik vlade poziva tuje korporacije, naj ne podkupujejo in podobno. Take izjave prav gotovo ne prispevajo k ustvarjanju boljše klime za tuje podjetnike. Korupcija se seveda dogaja povsod po svetu in tudi pri nas, saj vemo, da tudi pri nas nismo ravno "angelčki". Vendar zaradi posameznih ekscesov ne gre kritizirati tujcev nasploh. Ne gre z "umazano" vodo zavreči še dojenčka, kot pravi pregovor. To niti najmanj ni poglaviti problem slovenskega gospodarstva. Že v začetku socialističnih osemdesetih sem zapisal, da če bi bile transnacionalke glavni problem gospodarskega zaostajanja, bi bila rešitev enostavna; ne sodelovati z njimi, zapreti lopove, pa se bosta cedila med in mleko. Res pa je ravno nasprotno, da s pametnim sodelovanjem z njimi, kot so spoznale vse dežele, zato pa odpirajo vrata tujemu kapitalu, lahko pospešiš razvoj. Takrat je moje stališče, ne po majhnih bitkah, zmagalo. Danes, ko ideoloških ovir ne bi smelo več biti, ne vidim razloga, da bi ponovno odpirali strokovna in v praksi že razrešena vprašanja. Škoda, ki jo lahko s tem povzročiš, je mnogo večja kot pa to, da se z ustreznimi mehanizmi lotiš konkretnih nepravilnosti. Rekel bi celo, da so možnosti za takšna de-

janja pri velikih korporacijah mnogo manjša kot pri manjših podjetjih, ker si zaradi svojega imidža v globalni ekonomiji, ko postane dejanje na Maldivih v naslednjem trenutku last celega sveta, tega enostavno ne morejo več "privoščiti".

Kje se torej razhajajo ideje oziroma scenariji med ekonomsko stroko in politiko vlade, ki je, kot pravite, postala prijaznejša do tujih investicij, kot je bila pred desetletjem, in pa prakso, ki vseeno ne kaže bistvenih premikov?

Številke niso spodbudne, čeprav počasi rastejo. Letošnja raziskava svetovne banke o slovenskem gospodarstvu govori o tem, da glede na možnosti na področju tujih neposrednih investicij zaostajamo za drugimi državami v tranziciji ali za drugimi majhnimi državami, v katerih je razmeroma veliko več tujega kapitala kot v večjih državah. To je pravilo, ki velja povsod po svetu. Majhno gospodarstvo je lahko uspešno samo, če je odprto v svet, in to ne pomeni samo trgovinske menjave, ampak tudi tuje investicije, ki so osnovno gibalno v globalni ekonomiji. Prednost majhnega gospodarstva je t. i. luksuz specializacije, ki si je veliko gospodarstvo ne more privoščiti. To pomeni ekonomije obsega v tržnih nišah. Če sam tega ne zmoreš, lahko to delaš s tujci. Zato so Belgija, Luksemburg, Švica, Hongkong, Tajvan, Singapur z ogromnimi deleži tujih investicij ekonom-

sko lahko uspešne. Praksa je pa je taka, da se načelne usrdne države velikokrat izvajajo s žepu. Primerov je nič koli primer Schell, ko smo na fč ravni in v praksi storili vse, izvedbe posla ne bi prišlo koncu tudi ni. Čeravno s stvari razmeroma "majhne" monstracijsko izjemno p bne. Če Schell ali ABB al tretje podjetje objavi, da so raj sklenili dogovor s Slover tem pa je vse padlo v vodo to izniči vse uradne dokume v člankih v Economistu, Bu Central Europe itn. kar mr jav, da se pri nas še vedno odločili, ali so tuja vlaganja trebna ali ne. In ta bavbav frenost ali paranoja pred tu vestitorji izhaja predvsem nanja in nepoznavanja c kakšna "žival" so pravzapr neposredne investicije.

Kakšna?

Tuje neposredne investicije danes najpomembnejše vevo globalne ekonomije. V : postala vsakdanja praksa ir na mednarodna proizvod podjetje več ne proizvaja z čiči trg, ampak proizvaja en eni državi, drugega v drugi. lja se v tretji državi, izdele prodaja po celem svetu. I posledne investicije so nač priti do takšne proizvodnje riščanja ekonomije obseg nujno potrebne, če hočeš l kurenčen. Skratka, ne mo jim izogniti. Iluzija in naivr

Svetovno srečanje ekonomov slovenskega rodu

V organizaciji Slovenske konference Svetovnega slovenskega kongresa, je bilo od 21. do 23. septembra 1999 v Ljubljani in v Kopru srečanje gospodarstvenikov slovenskega rodu iz vsega sveta. V dvorani Zavoda za zdravstveno zavarovanje v Ljubljani je prvi dan srečanja, blizu 100 udeležencev iz vsega sveta pozdravil direktor Zavoda dr. Franc Košir, nakar jih je nagovoril predsednik SSK dr. Jože Bernik. V imenu organizatorjev sta spregovorila še vodja projekta Franci Feltrin in predsednik Slovenske konference SSK, dr. Danijel Starman. Kot glavni pokrovitelj srečanja je navzoče pozdravil Bruno Korelič, predsednik družbe Luka Koper d.d. V imenu državne sekretarke za Slovence v zamejstvu in po svetu pri MZZZ ge. Mihaele Logar je udeležence pozdravil Jože Poličar. Za predsednika zborovanja je bil izbran podpredsednik SSK, direktor oddelka za razvoj v Svetovni banki v Washingtonu, dr. Boris Pleskovič.

Osrednje predavanje z naslovom „Lastno gospodarstvo - jamstvo za obstoj“ je imel dr. Andrej Bajuk, direktor evropske izpostave Medameriške banke za razvoj v Parizu. Z jasnimi besedami je pokazal na pomen slovenskega izseljenstva za matično domovino tudi na gospodarskem področju. Vsaka slovenska skupnost izven meja matične domovine mora sloneti na trdnih gos-

podarskih temeljih, če se hoče razvijati in se ne zreducirati zgolj na raven folklore in nacionalne nostalgije. Spremeniti pa se bo moral tudi odnos slovenske države do lastnih ljudi, ki se jih ta, bogvedi zakaj, še vedno boji. Vsak slovenski poslovnež lahko postane zelo uspešen veleposlanik svoje domovine. Žal pa so še vedno razdalje v glavah večje kot v realnosti. Izvajanja dr. Bajuka so naletela na odkrito odobravanje podjetnikov, ne pa toliko nekaterih navzočih funkcionarjev slovenske vlade.

Direktor Urada za gospodarske promocije in gospodarske investicije Matej Kovač je dokaj realno in kritično predstavil stanje duha v Sloveniji do tujih investicij, do katerih je slovenska država še vedno zelo zadržana, tudi do tistih s strani naših ljudi po svetu.

Minister za ekonomske odnose in razvoj dr. Marjan Senjur je podal precej optimističen pogled na slovensko gospodarsko rast. Po njegovem naj bi bila Slovenija do leta 2003 zrela za vstop v Evropsko unijo, povprečno stopnjo razvitosti te unije pa naj bi Slovenija dosegla do leta 2015.

Državna sekretarka na ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj Vojka Ravbar je podrobno prikazala možnosti gospodarskega sodelovanja med diasporo in matično domovino. Dr. Draško Veselinovič pa je

opisal delovanje ljubljanske borze vrednostnih papirjev. Predstavniki Gospodarske zbornice Slovenije Matevž Bambič je zelo vehementno ponudil ves organizatorični potencial GZS vsem podjetnikom v zamejstvu in po svetu za poslovanje s Slovenijo.

O slovenskem turizmu je precej obširno govoril direktor Hosting d.d. Peter Veselnjak, ki je priporočal ugodne investicije v to še ne dovolj upošteevano slovensko panogo.

Po vseh teh nagovorih se je razvila živahna debata. Vsi udeleženci smo čutili neko neskladje med povedanim in med dejanskim stanjem. Veliko lepih besed je dobilo drugačen prizvok, ko so funkcionarji odgovarjali na stavljena vprašanja. Ob tem smo dobili vtis, da je Slovenija žal preveč regulirana in zbirokratizirana država, kjer vsi postopki tečejo zelo počasi. Na konkretna vprašanja, kako se lahko slovenski podjetnik iz diaspore vključi v slovensko gospodarstvo, smo se naenkrat znašli pred celim gozdom kompliciranih odredb in predpisov, ki še tako pogumemu vzamejo voljo, da bi kaj takega poiskušil. Tako je uspešen podjetnik iz Kanade zelo živo prikazal svoj križev pot po slovenskih uradih, ko je skušal svoje podjetje iz Kanade razširiti na Slovenijo. Končno je pred nešteti birokratskimi postopki obupal. Svoje poročilo je zaključil z vzklikom: Ljudje božji, nehajte z birokracijo, pustite ljudi delati!

Predsednik zasedanja dr. Pleskovič je pripomnil, da je Amerika pod predsednikom Clintonom bistveno zmanjšala administracijo in administriranje in v slabih desetih letih ustvarila 10 milijonov novih

delovnih mest, Evropa pa je v tem času povečala birokracijo in ina po 10 letih 10 milijonov brezposelnih. Podjetnik iz Švice je vrgel medklic: V Švici lahko ustanovim podjetje v treh urah, v Sloveniji si ga ne upam v treh mesecih. Izkušeni mednarodni pravnik dr. Bernik na vprašanje o možnosti poenostavitve postopkov pri vstopu zunanjih investicij v slovensko gospodarstvo, od navzočih funkcionarjev ni dobil zadovoljivega odgovora. Na splošno je med udeleženci prevladal vtis, da ni potrebnega medsebojnega zaupanja med Slovenci doma in med Slovenci zunaj meja matične domovine. Ta občutek ne velja samo za politično, ampak tudi za gospodarsko sodelovanje. Nasproti veliki odprtosti slovenskih podjetnikov iz vsega sveta, smo naleteli na nezaupno razpoloženje pri predstavnikih matične domovine, kateri se v najboljšem primeru izgovarjajo na obstoječe predpise in zakone.

Popoldanski del srečanja je bil poseben predstaviti slovenskih gospodarskih združenj v zamejstvu. Števerjanski župan Hadrijan Korsič je predstavil Slovensko gospodarsko združenje iz Gorice. Slovensko deželno gospodarsko združenje iz Trsta je predstavil Marino Pečenik. Zvezo Slovencev na Maržarskem je predstavil Jože Hirnok. Švicarsko gospodarsko zbornico je predstavila inž. Majda Ilar. Slovensko gospodarsko zvezo v Celovcu je predstavil Matevž Grlič. Opazno je bilo, da so se za sodelovanje bolj obračali na podjetnike v diaspori kot pa na matično domovino. Iz njihovih poročil je bilo zaznati dokaj neod-

Nad. na 6. str.

SVOBODNA SLOVENIJA - št. 2, 13. januarja 2000

Svetovno srečanje ekonomov slovenskega rodu

Nad. s 4. str.

govoren odnos države Slovenije do Slovencev v zamejstvu na področju gospodarskega sodelovanja. Ta odnos je povzročil veliko škodo ne samo na gospodarskem ampak tudi na narodnostnem področju, zlasti na Koroškem, kjer je propadlo več slovenskih podjetij prav zavoljo neodgovornega nezanimanja slovenske vlade. Tudi v odnosih države Slovenije do zamejcev je zaznati precejšen razkorak med vpljudnostnimi izjavami raznih funkcionarjev in dejanskim stanjem.

Drugi dan srečanja je bil namenjen predstavitvi slovenskih gospodarskih združenj po svetu. Slovensko Latinsko-ameriško trgovsko zbornico in gospodarsko stanje Slovencev v Argentini je predstavil podpredsednik SSK in podpredsednik SLATZ Marjan Loboda. Avstralsko slovensko gospodarsko združenje je predstavil najprej Vinko Rizmal, nato pa še Cvetko Falež, predsednik Avstralske konference SSK. Kanadsko-slovensko gospodarsko zbornico je predstavil Ludvik Stajan. Slovensko gospodarstvo v ZDA sta predstavila dr. Hilarij Rolih in dr. Jože Bernik. Zanimiva je bila predstavitev Slovencev v Bosni in Hercegovini. V imenu predsednika Debeljaka je zelo ognjevit govorila ga. Ana Lorger.

O poročilih je bil kar živahen razgovor in precej vprašanj. Zanimivo je bilo, da so bila praktično vsa vprašanja od zamejcev in izseljencev, ne pa od zastopnikov vlade in gospodarskih združenj iz Slovenije. Verjetno smo vsi začutili, da bi se hitreje odprla pota do sodelovanja med Slovenci po svetu kot pa z matično domovino, dokler v tej ne prevlada bolj odprt odnos do rojakov zunaj meja.

Kljub temu, da je bil prvi dan prisoten minister dr. M. Senjur, državna sekretarka V. Ravbar in direktor M. Kovač, so prireditelji pa tudi udeleženci le pričakovali nekoliko večji odziv od strani slovenskih oblastvenih struktur. Navsezadnje je bilo to prvo srečanje slovenskih gospodarstvenikov iz celega sveta, ki so v kar lepem številu prihitali za to priložnost v Ljubljano. Med njimi je bilo nekaj kar uglednih in uspešnih podjetnikov, profesionalcev in funkcionarjev mednarodnih ustanov, ne samo v slovenskem ampak v svetovnem merilu. Začudilo nas je, da ni bilo na otvoritvi srečanja nobenega predstavnika parlamentarne komisije za Slovence v zamejstvu in po svetu,

državne sekretarke za Slovence v zamejstvu in po svetu, nobenega predstavnika parlamentarnih strank, ne pozicije ne opozicije. Delno je rešil situacijo drugi dan zasedanja podpredsednik vlade in predsednik SLS Marjan Podobnik, ki se je kar veliko časa zadržal med nami in v zelo odprtem nagovoru obljubil vso pomoč izboljšanju odnosov med zamejstvom, izseljenstvom in matično domovino. Če se bo vsaj nekaj tega uresničilo, bomo precej na boljšem. Prav tako nas je drugi dan zasedanja obiskal predsednik parlamentarne komisije za Slovence po svetu mag. Marjan Schiffrer.

Zvečer drugega dne zasedanja je bil na programu obisk Gospodarske zbornice Slovenije v njenih novih prostorih. Predsednik J. Čuk, je ponovno ponudil slovenskim podjetnikom po svetu vso infrastrukturo GZS, ki jo pri navezovanju poslovnih stikov s Slovenijo potrebujejo.

Tretji dan je srečanje bilo posvečeno obisku Luke Koper in slovenske obale. Predsednik družbe Luka Koper d.d. Bruno Korelič nam je s sodelavcema Mavričem in Terčonom prikazal to eno najbolj uspešnih slovenskih podjetij. Po ogledu ogromnih in vzorno urejenih objektov smo med vožnjo z ladjo po slovenskem morju, po Piranskem zalivu, občudovali prelepo slovensko obalo. Med prijateljskim razgovorom so nam postregli z odličnim kosilom.

Organizatorji so ob srečanju izdali 1. Zbornik v katerem so objavljene nekatere predstavitve slovenskih gospodarskih združenj doma, v zamejstvu in po svetu, kakor tudi celoten spored srečanja. Žal v njem ni odličnega predavanja dr. Bajuka. Argentinski Slovenci smo v Zborniku zastopani s poročilom o Latinsko-ameriški trgovski zbornici in z oglasi SLATZ in Zadruga ter Mutuala SLOGA.

Kljub nekaterim pomanjkljivostim, katerih bo v bodoče prav gotovo manj, menim, da se je sicer drzen projekt Slovenske

konference SSK v veliki meri posrečil in jim je za pobudo treba čestitati. To je bilo verjetno eden prvih, če ne prvi korak k povezovanju Slovenije v svetu z matično domovino na gospodarskem polju, ki pa ne bo zadnji. To bo prav gotovo pripomoglo tudi k tako potrebni povezavi Slovencev s na ostalih področjih narodnega življenja. To je velik izziv tako za nas po svetu, kot za rojake doma. Bog dal, da bi mu bili eni in drugi kos.

Marjan Loboda

SUOB, SL

LJUBLJANA/SREČANJE SLOVENSKIH GOSPODARSTVENIKOV IZ ZAMEJSTVA IN PO SVETU

Od jugoslovanske ekspoziture do slovenskega tranzitnega prostora

Na pobudo Slovenske konference Svetovnega slovenskega kongresa je potekalo v Ljubljani od 21. do 23. septembra srečanje slovenskih gospodarstvenikov iz zamejstva in po svetu. Srečanja so se udeležili vidni gostje iz zamejstva in iz tujine. Po pozdravnem govoru dr. Jožeta Bernika, predsednika Svetovnega slovenskega kongresa je uvodno predavanje imel dr. Andrej Bajuk, direktor Medameriške razvojne banke s sedežem v Parizu.

Med predavatelji je v imenu Slovenske gospodarske skupnosti nastopil dr. Boris Gombač s sledečim referatom, ki ga posredujemo našim bralcem.

Spoštovani!

V imenu Slovenske gospodarske prosvetne skupnosti se iz vsega srca zahvaljejem prijatelju Franciju Feltrinu, za njegovo zavzetost pri organizaciji današnjega srečanja, ki nam omogoča, da vas seznanimo, tu v Ljubljani, v slovenskem glavnem mestu, z gospodar-

Značilnost takega gospodarstva, ki je obračal tudi ogromno denarja in je v danem trenutku tudi ustvarjal delovna mesta v vrstah slovenske narodne skupnosti pa je bila, da je bil kramarski in to svojevrstno kakovost skrival za krinko bratske pomoči odtrganemu delu slovenskega naroda v Italiji. Jugoslovanski kramarji, lastniki stojnic na Tržaškem in Goriškem, so po letu 1991 pobrali vse svoje imetje in se posvetili drugemu zahtevnejšemu poslu. Za njih ni ničesar. Za milijardami, ki naj bi desetletja odtekale v zamejstvo, za gospodarski in socialni razvoj slovenske narodne skupnosti in njenih pripadnikov, ni nobenih sledi. Ostali smo sami, kakor smo vedno bili, v vsemanjšem številu, razen redkih izjem, s svojimi obrtnimi delavnicami, malimi trgovskimi obrati, ki jih izpodriva vse večja prisotnost veleblagovnic, razlašeni kmetje z grenkim priokusom prevare in izigravanja.

Občutek imamo, da so novi oblastniki v Sloveniji osvojili iste metode in kriterije v odnosih s pri-

deljevsko, kar ni bilo nikoli sinonim za transparentnost, na katero se sklicuje sedanjí odgovorni Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki naj bi koordiniral in vsklajeval delovanje posebnega koordinacijskega telesa za pomoč zamejstvu.

Kakšna naj bo ta gospodarska pomoč, ki jo ima v mislih ga. Logarjeva ve samo ona, kakor ve samo ona, kdo je v zamejstvu predstavniki slovenskega tiska, ali politični ali gospodarski predstavniki Slovencev v zamejstvu, saj nismo še izvolili svojih narodnih

nem goreče privržence in podpornike enotnosti v zamejstvu.

Navedbe v poročilu o delu Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, da se je položaj slovenske manjšine v Italiji še posebno poslabšal, še zlasti zaradi likvidacije Tržaške kreditne banke, enega glavnih finančnih virov slovenske manjšine v Italiji so le za domačo uporabo, saj z likvidacijo TKB manjšina ni utrpela nobene škode na zaposlitveni ravni, kakor se je bilo zgodilo v prvih devetdesetih letih z zaprtjem tovarne I.R.E.T. kjer je bilo ob delovno mesto več kot 200 zaposlenih slovenskega rodu. Nasprotno. Z likvidacijo TKB ni bil izgubljen niti kapital, ki je bil vložen v odkup jugoslovanskih dolgov in, ki se sedaj vrača v obliki tujih ali domačih investitorjev na slovenska tla ali pa se je kot slovenski kapital udomačil na določenih področjih zamejske oble.

Ljubljanska banka, ki bo v bližnji bodočnosti odprla okence v Trstu in je po odkupu delnic goriške Kmečke banke, ki so bile v lasti združenih ljubljanskih no-

radi zbrisali slovensko tiskano besedo v Italiji, toliko slabše, če je to odločitev sprejel po posvetu s samozvanimi predstavniki zamejskega tiska, ne da bi o tem posvetu obvestil tudi druge predstavnike zamejskih medijev, ki bi lahko oporekali takim odločitvam, ki so le izraz netolerantnosti in lakomnosti. V ta okvir spada tudi nizkotno obrekovanje ge. Marije Ferletičeve in njene iniciative manjšinske televizije.

Kakšno pomoč, kakšno sodelovanje naj si obetamo od struktur, ki so, v bistvu, vede ali nevede, vpletene v zamejske intrige, v zamejske špekulacije, v zamejske psevdo gospodarske iniciative in na oltarju transparentnosti ne objavi imen koristnikov pomoči, načina pridobivanja pomoči ter namembnosti pomoči, kakor tudi načrtno zamolčijo v svojih poročilih, komu odgovarjajo manjšinske organizacije, s katerimi se sračujejo in odločajo v imenu slovenske narodne skupnosti.

Ti gospodje delajo proti interesom slovenske države, saj ne želijo da bi se nenovratna pomoč

doživela v tem stoletju kar precej hudih pretresov in postala, prav zaradi večkratnih mednarodnih nasilnih sprememb meja, predmet pozornosti in podlaga mednarodnim pobudam in dogovorom, ki naj bi zagotovili določen gospodarski in socialni razvoj obmejnim področjem.

V tej luči in ob upoštevanju slovenske prisotnosti je bila dežela Furlanija - Julijska krajina vključena leta 1963 med dežele s posebnim statutom, kar ji je omogočilo, da je, čeprav s težavo, počasi a konstantno, sprožila vzvode gospodarskega, socialnega in finančnega značaja, ki so težili k širitvi blagostanja na podlagi uravnovešenega razvoja teritorija in graditve dobrososedskih odnosov z obmejnimi, sosednimi deželami.

V ta okvir obmejnega, gospodarskega sodelovanja sta se učinkovito vključili, že po podpisu Londonskega memoranduma leta 1954, takratna SR Slovenija ter z njo SFR Jugoslavija, ki sta izrabili novonastali položaj na Tržaškem in Goriškem in nesebično narodno zavednost tržaških in goriških Slovencev.

V zamejstvo so tako "izvozili" vse kar je novi jugoslovanski režim svojim državljanom doma prepovedal: izvoz zasovraženega kapitala, ki ga je jugoslovanski proletariat ustvarjal z nizkimi plačami v večkrat nemogočih delovnih razmerah, delovanje na mednarodnem finančnem tržišču z ustanovitvijo bančnega kreditnega zavoda in privatnih uvoznih izvoznih podjetij, nakupovanje neprimičnin, itd.

Priljubljeni slovenski intelektualci skupnosti v Italiji, ki so bili v veljavi v Titovi Jugoslaviji. Ideološki monopol je danes le zamenjal politično obarvani monopol transverzalnih interesov, ki Sloveniji preprečuje družbeno rast demokracije in s tem razvoj gospodarstva ter postavitev odnosov matica-zamejstvo na višji, nebalcanski ravni.

Danes, zamejstvo ne predstavlja nikjer vir lahkega gospodarskega

V zamejstvo so tako "izvozili" vse kar je novi jugoslovanski režim svojim državljanom doma prepovedal

bogatenja in možnih finančnih špekulacij in kot tako ni vablivo za podjetnike iz Slovenije. Nasprotno. Slovenija, ki si s težavo utira pot v Evropsko unijo mora dan za dnem dokazovati, da je sobna prilagajati državno in krajevno upravo ter njen gospodarski in finančni ustroj zahtevam, ki jih postavlja Unija na vseh področjih. Od svobode tiska do kazenskega zakonika, od jamstev tujim investitorjem do spoštovanja delovnih razmerij, od svobodnega nepremičniškega tržišča do enakovrednih pogojev pri rasti gospodarskih pobud.

Zato težko verjamemo, da bodo gospodarstveniki iz Slovenije investirali v deželi Furlaniji-Julijski krajini, če jim pri tem slovenska država ne bo nudila vsaj določenih ugodnosti davčnega značaja. Razveseljivo je dejstvo o sprejetem sklepu o ustanovitvi gospodarskega sklada, zaskrbnjujoče, da se pri teh zadevah ravna po kar-

nase dobro. Petdeset let so nam jugoslovani zagotavljali, da delajo za naše dobro, in v tej luči so do zadnjega uporabljali Tržaško kreditno banko v Trstu.

V vladnem poročilu junija lani smo celo brali, v imenu transparentnosti, da na gospodarskem področju že potekajo projekti, pri katerih so soudeleženi predvsem subjekti onstran slovenske meje, ki pa so sedaj po večini še individualni in bodo služili kot pokazatelji za uresničenje večjih skupnih projektov. Vprašujemo se o usodi projektov gospodarskega in založniškega značaja, ki jih je predstavljal Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu naša Skupnost in o katerih ni ne duha ne sluha.

Trditve Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu da enotno finansiranje omogoča boljši pregled nad porabo proračunskih sredstev, kot tudi lažjo določitev prioritete finansiranja in večjo transparentnost porabe proračunskih sredstev je le floskula, za katero se skrivajo metode in politične izbire, ki so bile pri sreču tako SZDL kakor ZKS. Naj le spomnimo, da je Tržaška kreditna banka izdihnila tudi zahvaljujoč se tako opevani enotnosti. Pojma enotnosti in monopolna odgovarjata le potrebam oblastnikov gospodarsko zaostalih in politično nerazvitih držav zato, da zaščitijo osebne in družinske interese, ki jih vsiljujejo za vse-spolšne in narodne. Tudi v zamejstvu nismo bili in nismo zaščiteni pred takimi pojavi zlorabljanja enotnosti, ki se prelevi v lobijsko iskoriščanje razpoložljivih finančnih sredstev, ki ima tudi na slovenski strani koristnike in obe-

djetij v Italiji, že prisotna na terenu, ima za moralno odgovornost in primarno nalogo podpirati zamejske gospodarske iniciative kakor tudi kulturne, športne in prosvetne dejavnosti Slovencev v deželi Furlaniji-Julijski krajini. Saj je v tej vlogi edini, obče sprejeti dedič pokojne TKB. Njena aktivna prisotnost v zamejstvu bo dobrodnejo vplivala na rešitev marsikaterega odprtega vprašanja, kot so milijardne hipoteke, ki bremenijo "slovenske" stavbe v zamejstvu tudi zaradi tega, ker so pripomožle k najetju posojil za odkup jugoslovanskih dolgov, kakor pri odplačevanju milijardnih dolgov, zaradi založniških avantur na Slovenskem ali drugih iniciativ, pri katerih je neizbežno prisotno očetovstvo določenih ljubljanskih krogov.

Kako naj ocenimo izjave Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, da Slovenija zagotavlja večino sredstev za nemoteno poslovanje medijev v zamejstvu. Na žalost, te trditve ne držijo za slovenski dnevniki in periodični tisk v Italiji, kakor tudi nimajo nobene podlage v objavljenih obračunih Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Ravno tako ugotavljamo, da je s prihodom ge. Logarjeve Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu, v odsotnosti zakona o podpori slovenskega tiska, odrekel podporo glasilu naše krovne organizacije Slovenskemu glasu in začel podlejevati finančne podpore samo na politični ravni - na ravni transverzalne interesne enotnosti. Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu se postavlja s takimi odločitvami na strani tistih, ki bi

spremenila, v teku določenega časa, v povratno brezobrestno posojilo, ki bi ga slovenska država, preko svojih uradov in inštitucij podeljevala vsem, ki bi izpolnjeva-

Petdeset let so nam jugoslovani zagotavljali, da delajo za naše dobro, in v tej luči so do zadnjega uporabljali Tržaško kreditno banko v Trstu

li določene pogoje, ki so v takih primerih obče veljavni, kot raba slovenskega jezika na nalepkah, na pročeletih stavb delavnic in poslovalnic, na naslovljenem papirju, pri pasivni in aktivni uveljavitvi slovensčine na terenu itd.

Vse bolj prihaja na dan, v kašno smer so bili usmerjeni napori ministrstva za zunanje zadeve in drugih uradnih predstavnikov Slovenije ter njihovih zamejskih partnerjev pri iskanju ustreznih rešitev za TKB. Proces proti vpraviteljem bančnega zavoda, ki je nastal na podlagi Londonskega Memoranduma iz leta 1954 in predstavlja edino jamstvo za enakovredno dostojanstvo slovenskega jezika v Italiji, se bo pričel jeseni.

Ostali smo sami, kakor smo vedno bili, razlašeni kmečje, z grenkim priokusom prežare in izigravanja

Italijanski dnevnik Il Piccolo je že napovedal, pri katerih prijateljih naj bi Ljubljanci in njihovi zamejski pribočniki iskali oporo in pomoč.

LJUBLJANA/SREČANJE SLOVENSkih GOSPODARSTVENIKOV IZ ZAMEJSTVA IN PO SVETU

Lastno gospodarstvo: jamstvo za obstoj

Izražena nujnost po popolnoma drugačnem pristopu na podlagi lastne zgodovinske izkušnje

Kakor smo že poročali v prejšnji številki SG, je potekalo v slovenskem glavnem mestu, na pobudo Slovenske konference Svetovnega slovenskega kongresa, od 21. do 23. septembra, srečanje gospodarstvenikov iz zamejstva in po svetu. Slovenski mediji, ki so sicer, za njihove razmere, še kar obširno poročali o dogodku, so skoraj v celoti prezrli tisti del uvodnega poročila prof. Andreja Bajuka, v katerem so, glej, slučajno, navedene pomanjkljivosti in kontradikcije, ki jih Evropska unija navaja pri ocenjevanju sedanjega razvojnega položaja Slovenije in njenih perspektiv za vstop v EU.

Prepričani smo, da bodo bralci z zanimanjem prebrali, kar so prisotni z užitkom poslušali na posvetu v Ljubljani.

... V kontekstu takšnih premikov v gospodarstvu na svetovni ravni, v času ko sta znatnost in spretnost ključni sestavini pri ustvarjanju dinamičnih primerjalnih prednosti določene gospodarstva, moramo svojo pozornost obrniti na širše vključevanje vznotraj našega gospodarstva. Ni da-

po negativni selekciji, na podlagi ideološke servilnosti ter slepe, brezumne pokoriščne navdilatome "od zgoraj". Že samo ta naša lastna zgodovinska izkušnja jasno opozarja o nujnosti popolnoma drugačnega pristopa, saj izjavi in možnosta, ki nam dandanes ustvarja naše okolje neizogibno zahtevajo, da "spravimo v igro" vse talente in napore, ki jih kot narod zmoremo, ne pa samo nekatere (povrhu pa vedno "ene in iste"!): Celovitost našega narodnega potenciala sama po sebi zahteva, da k temu priključimo in vključimo ustvarjalno moč, iznajdljivost ter napor vseh Slovencev in Slovencev. Naše gospodarstvo nam bo Slovincem "lastno" v kolikor bo vzgrajeno tako, da bo vsakdo imel možnost uspeha in tudi vsakdo odgovornost prispevanja. Več kot jamstvo "za obstoj", tako zasnovano gospodarstvo utegne biti dobra podlaga za novi razcvet našega naroda.

Kaj pa to konkretno pomeni? Da se mora naše "lastno" gospodarstvo graditi na podlagi neovirane zasebne ponudbe, a vendar v okviru iasnih "pravil

bazi. Omrežje novih, dinamičnih malih podjetij, ki bodo obratovali po logiki in pravih tržnih ekonomije ni nek zanimiv "okrasek", marveč bistveni pogoj za gospodarsko prenovu na Slovenskem, kot se je to dokazala na primer, v zadnjih desetletjih v severni Italiji in v baskovskih provincah, že dolgotrajno pa v Nemčiji. Istočasno, njih trdoživost in neprestani razvoj, pa bo pri nas prav tako kot drugje, pomemben doprinos pri ustvarjanju višje stopnje socialne kohezije v naši družbi (ki je močno ogrožena zaradi pomanjkanja transparentnosti in elementarne pravičnosti pri lastninjenju vsega kar je bilo v takozvani družbeni lasti).

Država mora, v skladu s principom subsidiarnosti, napraviti dokončen umik iz gospodarskih poslov pri katerih imajo

posamezniki in podjetja, po previrjivih izkušnjah naokrog sveta, nesporne primerjalne prednosti. Po drugi strani, pa se mora čimprej posvetiti svoji bistveni nalogi, saj uvedba in uveljavljanje jasnih pravil igre, ki ne bodo po socializmu poddedovanem vzorcu določala delovanje posameznikov in podjetij, marveč urejala njihovo svobodno ravnanje, je naloga, ki slovensko državo v veliki meri še čaka. To se pravi: po eni strani mora ustvariti ustrezno pravno in regulacijsko okolje, kar pa tudi zahteva sistematično očiščenje zakonodaje, čigar namen mora biti neusmiljeno poenostaviti ali pa neposredno ukiniti vse zakone, razne predpise in pravila, regulacijske odločbe, licence in postopke, ki nesmiselno ovirajo zasebno pobudo in niso združljive s principi tržnega go-

spodarstva. Po drugi strani, pa mora vse to uveljaviti, ali drugače rečeno, mora zagotoviti pravno varnost. Negativnost je močna ovira v gospodarstvu, najhujše posledice pa povzroča negotovost zaradi pomanjkanja pravne varnosti, ki pa ni neka dobri na, ki samo vpliva na odločitve tujih investitorjev marveč predvsem na odločitve lastnih ljudi, bodisi posameznikov ali podjetij. V sklopu z vsem kar smo danes videli, to zahteva največjo pozornost.

Vse to ni nič drugega kot nujni proces preosnovanja države na podlagi redefinicije njene vloge, ki mora vključiti trezno presojo o njenih razsežnosti, in kar je s tem močno povezano, njeno globalno ceno družbi in gospodarstvu".

PREJELI SMO:

Vsaj malo jasnosti

tem kam nas je pripeljala več desetletna odvisnost od možnosti, vizije ter sistematične neplodnosti samoproglašene avantgarde, zbrane

Goriška farsa

Kaj pa se prav za prav dogaja na Goriškem? Kaj sili SKGZ in SSO, da se spuščata v take avanture? Kašni lobijski interesi se v resnici skrivajo za kulisami te nesramne farse na koži pripadnikov slovenske narodne skupnosti? Ali sta protimanjinska agitatorja Damjan Paulin in Rudi Pavšič tako na psu, da jima ne preostane drugega kot, da spravi na boben celotno slovensko skupnost na Goriškem?

Po neuspeli protizamejski goniji v Konzultu za vprašanja občinske etnične manjšine, ko sta zavzela fašistoizidna stališča napram predstavnikom tretje krovne zamejske organizacije SGPS in žolčnimi izpadji proti njihovi demokratični izvolitvi, se je njihova pozonost usmerila v dokaj tvegano akcijo.

Res, čudno, da je njunima organizacijama bolj pri srcu goriški občinski regulacijski načrt kot pa zaščitni zakon! Človek bi pričakoval, da bosta isto vehementnost, načelnost in premočrtnost izpričala pri postavljanju pogojev svojim rimskim, vladnim prijateljem kot pa ne bogljenemu goriškemu županu Valentiju. Organizaciji njih gospo-
de, prejemnici in posrednici nenezanemarljivih vsot iz Slovenije tudi za posamezne gospodarske iniciative se verjetno trudita, da bi Go-

ričanom pokazali kako močni sta in kompaktni.

Res, škoda, da se nista tako izpostavili pri odobritvi devinsko-nabrežinskega regulacijskega načrta, ki je v rokah njihovih prijateljev, čeprav so se pred županstvom zbrali kmetovalci obeh kmečkih organizacij in bučno protestirali proti nesprejemljivim variantam k regulacijskemu načrtu.

Res, škoda, da se niso obrnili do evropskih forumov, da bi njihove rimske prijatelje prijavili zaradi nespoštovanja mednarodno sprejetih obveznosti in neuvjeljivanja lastne zakonodaje.

Res, škoda, da jim ni do enotnosti in skupnega jezika v zamejstvu ampak jim gre le za izpričeno zlorabo razkazovanja virtualnega upravljanja dozdevne oblasti.

Res, škoda, da so prepričali tudi novoimenovano generalno konzulko Republike Slovenije v Trstu, da je zaščitni zakon, ki nam ga vsiljuje skupaj z njihovimi rimskimi prijatelji nujno zlo, da postanemo priznana manjšina.

Razmišljajo, tako pravijo, da bi celo razpisali referendum, da bi se Štandrež odcepil od mačehovske Gorice in se združil s sovodenjsko občino. Zakaj pa ne z matično domovino Slovenijo, saj so se naši ljudje borili za pravično mejo!

na za varstvo slovenske jezikovne in narodne manjšine se pojavlja znatna pojmovna zmeda, kijo je treba nemudoma odpraviti, če naj pride do enotnosti znotraj manjšine.

Ustavno sodišče italijanske republike je v razsodbi št. 28 iz leta 1982 razsodilo, da je svobodna raba slovenskega jezika v odnosih z oblastmi najnižja stopnja varstva priznane jezikovne manjšine, ki jo dopušča 6. člen ustave (**tutela minima**).

Desničarji imenujejo svobodno rabo slovenskega jezika v odnosih z oblastmi **"bilinguismo"**. "Levičarji" vneto trdijo, da to, kar predvideva zakonski predlog ni **"bilinguismo"**.

Zdaj je treba nedvoumno pojasniti, če so "levičarji" za spoštovanje ustave ali so proti. Če je svobodna raba slovenskega jezika v odnosih z oblastmi ustavno zajamčena, je nasprotovanje **"bilinguismo"** protiustavno. Odrekanje **"bilinguismo"** v zakonu, ki naj bi bil izvršilni predpis za izvajanje ustave, je seveda enako protiustavno dejanje.

Zato je nujno potrebno vedeti, ali so "levičarji" nasprotni temu, kar je po ustavnem sodišču najnižja dopustna stopnja varstva manjšine, kar bi se dalo sklepati iz tega, da nismo zabeležili nobenega poizkusa, da bi javno mnenje prepričali, da je **"bilinguismo"** obveznost, ki izhaja iz ustave, temeljnega zakona, ki ga "morajo vsi državljanji in državni organi zvesto spoštovati".

In vendar ponujajo ti "levičarji" **"patriotismo costituzionale"**, ki naj bi bil prav nasprotno od tega, kar je **"patriotismo etnico"**. Zakaj potem ne odgovorijo hujskanju "desničarjev" proti **"bilinguismo"** enostavno s pojasnilom, da je svobodna raba slovenskega jezika v odnosih z oblastmi le najnižja stopnja varstva manjšine, ki je

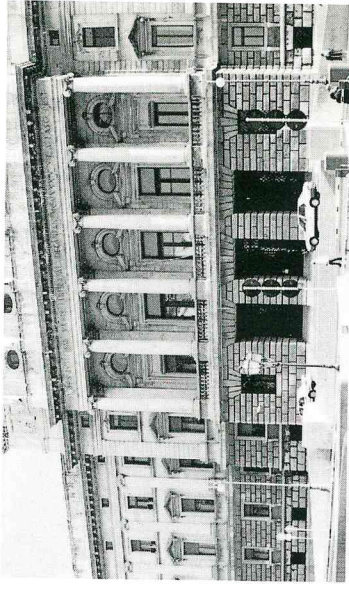
zakona italijanske republike.

S temeljnim zakonom republike pa so v nasprotju tudi tri področja različne "intenzivnosti" varstva manjšine, kot si jih zamišljajo "levičarji". Deželno upravno sodišče je v znameniti razsodbi št. 382 iz leta 1992 razsodilo, da bi se morali nemudoma obrniti na Ustavno sodišče, ki bi se kdo postavil na stališče, da varstvo, ki ga zagotavlja Posebni statut z dne

5.10.1954, ne velja za Slovence v go-

riški pokrajini, temveč le za Slovence v tržaški pokrajini. In zdaj bi "levičarski" "ustavni patrioti" radi vzpostavili kar tri različne režime varstva v sami tržaški pokrajini. V mestu režim najmanjše intenzivnosti, na Krasu režim nekoliko večje intenzivnosti in **"uso bilingue diffuso e totale"** v občinah, na katere so zavzniki omejili rabo slovensčine pod pritiskom "etničnih patriotov" etnično nestrpne večine.

Taka različna intenzivnost pa je razen z ustavo v nasprotju tudi z najbolj elementarno logiko. Ko so pri popisu prebivalstva leta 1971 ugotavljali tudi prisotnost slovensko govorečega prebivalstva, so našli na prvem od področij, ki jih na Tržaškem predvidevajo "levičarji", 9.000 Slovencev, na drugem področju 6.000 Slovencev, v občini Zgonik le nekaj preko 1.000 Slovencev in v ostalih okoliških občinah še kakih 8.000 Slovencev. Vsi vemo, da se navedene številke najbolj oddaljujejo od resničnega stanja v mestu in najmanj v štirih okoliških občinah, toda v pomanjkanju pravilnejših številke se zaradi nazornosti skli-

nic upal terjati spoštovanje temeljnega zakona, kot v zgoniški občini, če bodo vsi Slovenci terjali spoštovanje neodtujljivih pravic.

Pa še drug vidik nas prepričuje, da je "levičarska" rešitev skregana z logiko. Če je **"bilinguismo"** pravica do svobodne rabe slovenskega jezika v odnosih z upravnimi in sodnimi oblastmi, je jasno, da mora biti ta pravica zagotovljena predvsem tam, kjer so najbolj "intenzivno" posejani sedeži upravnih in sodnih oblasti.

Pri taki logiki lahko sklepamo, da so za "levičarje" **"etnocentrična in nacionalistična stališča, ki se pojavljajo tudi v manjšini"** ravno stališča, ki se sklicujejo na ustavo. To je stališča resničnih "ustavnih patriotov".

Vse, ki lahko kaj pojasnijo, vljudo prosimo, da to storijo čimprej. Trst, 10. oktobra 1999

za d.p.d. Edinost
Lucijan Malalan

SREČANJE GOSPODARSTVENIKOV SLOVENSKEGA RODU

SVETOVNI SLOVENSKI KONGRES je pripravil tridnevno delovno srečanje gopodarstvenikov slovenskega rodu iz domovine, zamejstva in po svetu. Za okroglimi mizami v Ljubljani in v Kopru so zbrani pretresali predloge slovenskih gospodarskih združenj iz Argentine, Avstralije, Kanade, iz Bosne in Hercegovine ter slovenskih gospodarstvenikov iz Združenih držav Amerike, Nemčije, Švice in od drugod. Najprej so se ukvarjali z vprašanjem, kako pomembno je lastno gospodarstvo za obstoj slovenstva po svetu in doma. Uvodni govornik na teh pogovorih je bil direktor Medameriške banke v Parizu, dr. Andrej Bajuk. Prisotnim je predstavil imena številnih uspešnih slovenskih poslovnežev od sedemnajstega stoletja dalje, nato pa opozoril slovenske vladne organe na dve, tri stvari, ki še vedno zavirajo sodelovanje zamejskih in izseljenih slovenskih poslovnežev z republiko Slovenijo. Na prvem mestu je omenil potrebo, da naj Slovenija pregleda svojo zakonodajo in odstrani vse zakone, ki ne delujejo v prid tržne ekonomije. Poudaril je, da bo morala Slovenija temeljito spremeniti svoj odnos do

Slovencev, ki živijo izven njenih meja.

Pogovorov o slovenskem pravnem redu in možnostih gospodarskega sodelovanja in finančnega poslovanja s Slovenci v zamejstvu in po svetu so se udeležili vodilni gospodarstveniki in finančniki republike Slovenije. Slovenska tiskovna agencija omenja med drugimi tudi magistra Joška Čuka, ki je prisotnim predstavil slovenska gospodarska združenja in podjetja iz zamejstva, to je iz Avstrije, Trsta, Gorice in Porabja na Madžarskem. Sicer pa so ob tej priložnosti pripotovali v Ljubljano in Koper poslovneži slovenskega izvora iz štirinajstih držav. Sklepni del opisanega srečanja je podčrtal vlaganje v drobno gospodarstvo in turizem, posebej še v ponudbo podeželja, in vlaganje v predelavo odpadkov elektronske industrije, ki se lahko izkaže kot nova obetavna gospodarska panoga.

Udeleženci so tudi rekli, da naj oblikovanje medslopevskih poslovnih dogovorov poteka "brez strahu pred agresivnimi tujci in poslovanjem po načelu flight by night, se pravi s kapitalom, ki zgolj pobere smetano in izgine". Držati pa se velja veljavnih pravil igre in poslovanja v obojestranskem interesu.-(I.D.)

GLASILO KANADSKIH SLOVENCEV

letnik 3, številka 6 nov./dec. 99'

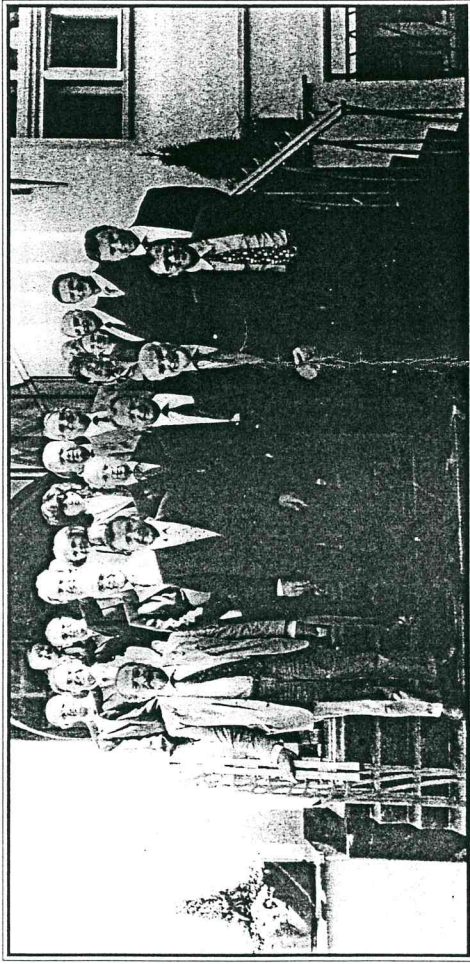
str. 12

LASTNO GOSPODARSTVO, JAMSTVO ZA OBSTOJ

DAVORIN DEVETAK

Prejšnji teden so se slovenski gospodarstveniki od vsepovsod zbrali na dvodnevnem zbrali v Ljubljani in enodnevne gostovanju v Koprniku. Kakih sto podjetnikov, v lastnem imenu in v predstavništvu slovenskih gospodarstvenikov združenj in zbornic po svetu, se je v prvič spoznalo in navežalo stike med sabo in pripadajočimi institucijami v Sloveniji. Pobudnica vseslovenskega gospodarskega združenja je bila Slovenska konferenca Svetovnega slovenskega kongresa, pri zbiranju in animaciji udeležencev pa so sodelovale še manjšinske gospodarske organizacije iz Italije, Avstrije, Madžarske ter dvostranske in mešane zbornice iz različnih evropskih sredin, iz obeh Amerik in Avstralije.

Pod taktirko mladega strokovnjaka pri Svetovni banki v New Yorku, dr. Borisa Pleskoviča, in v znamenju sugestivnega uvodnega referata za stopnika Interameriške banke za razvoj v Parizu, dr. Andreja Bajuka, je potekal prvi dan zasedanja. Tu so nastopili tudi zamejski gospodarski predstavniki iz F-Jk, Koroske, Po-

Slovenski gospodarstveniki z vseh koncev sveta s predstavniki Svetovnega slovenskega kongresa

stavniki in posredovalci slovenskega gospodarstva v tujini, tako v Evropi kot čez Lužo. Pri osrednji okrogli mizi pa sta prišla do izraza odnos in gledanje matične države, ki so ga prispevali državna sekretarka na ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj Vojka Ravbar, direktor urada za promocijo in tuje investicije pri istem ministrstvu, Matej Kovač ter direktor Ljubljanske Borze, dr. Draško Veselinovič.

Stališča uglednih predstavnikov niso bila, resnici na jubo, povsem v sozvočju s predlogi in pričakovanji zamejskih venci po svetu naravni pred-

stavniki in posredovalci slovenskega gospodarstva v tujini, tako v Evropi kot čez Lužo.

Pri osrednji okrogli mizi pa sta prišla do izraza odnos in gledanje matične države, ki so ga prispevali državna sekretarka na ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj Vojka Ravbar, direktor urada za promocijo in tuje investicije pri istem ministrstvu, Matej Kovač ter direktor Ljubljanske Borze, dr. Draško Veselinovič.

Stališča uglednih predstavnikov niso bila, resnici na jubo, povsem v sozvočju s predlogi in pričakovanji zamejskih venci po svetu naravni pred-

ci, bodo naprej posredovale vsa povpraševanja in ponudbe po sodelovanju. Isto tako bo na razplogo Slovenska konferenca SSKv Ljubljani, ki hrani naslove in imena udeležencev srečanja. Zainteresirani se za podrobnosti lahko obrnejo na sedež SSKv Ljubljani, odg. Franci Feltrin (tel. 061 1263326), oz. na SDGZ v Trstu (040 362949) ali na SCZ Gorica (0481 537386).

Ideja SSK je živa utopija, ki se počasi, težavno, a naprej uveljavlja. Ravno tako ideja o povezovanju slovenskih podjetnikov doma in v tujini namleti pri marsikom na skeptičnem. Pa vendar, še nikdar prej ni bilo toliko sredstev, predvsem komunikacijskih, na razplogo kot danes, da lahko začnemo oboje uresničevati. Pri vsem pa je bistveno, da ne prepuščimo te zahtevne naloge zgolj dobri volji posameznikov in improvizaciji trenutnih demagogov. Mislim, da je dovolj sil v sami Sloveniji, od gospodarskih institucij (Gospodarska zbornica Slovenije, ki je prikazala udeležencem ves svoj potencial, Obrtna zbornica Slovenije itd.) do drugih struktur, ki lahko prevzamejo vlogo povezovalca in koordinatorja ostalih organiziranih in posameznih Slovencev po svetu in v zamejstvu, da bi skupno prišli do istega cilja. Da bi prišli, prek sodelovanja v gospodarstvu, do razvoja in povezanosti še na ostalih področjih narodnega življenja.

NOVI GLAS - št. 37, 99,
četrtek, 30. september 99'

Srečanje gospodarstvenikov slovenskega rodu iz domovine, iz zamejstva in po svetu

V organizaciji Svetovnega slovenskega kongresa – konference za Slovenijo je v dneh od 21. do 23. septembra potekalo v Ljubljani (in v Kopru) srečanje z gornjim naslovom in sicer v veliki dvorani Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Poleg drugih je udeležence pozdravil tudi direktor tega zavoda, Franc Košir, ki je pri tem dodal zanimivo misel: »Če zdravstvo dobro deluje, potem lahko deluje tudi gospodarstvo«. Zdravje je nujen pogoj, ni pa zadosten – za to morajo biti izpolnjeni še drugi pogoji. Košir seveda verjame, da zdravstvo v Sloveniji dobro deluje, ne nazadnje tudi zato, ker ima Slovenija že 110-letno tradicijo obveznega zdravstvenega zavarovanja.

O »zdravju« slovenskega gospodarstva so seveda več povedali drugi, bolj pristojni za to. Med njimi je treba omeniti ministra za ekonomske odnose in razvoj, dr. Senjurja, ki je med drugim ugotovil, da bi bila gospodarska rast v Sloveniji sicer lahko še večja, še lažje pa bi bila manjša. Dobro pri tem je, da je ta rast stalna, da zaposlenost sicer počasi, a vztrajno raste (razen v industriji), da se inflacija zmanjšuje oziroma, da cene naraščajo vedno počasneje. Zato je pričakovati, da bo Slovenija do leta 2003 zrela za vstop v Evropsko unijo, povprečno razvitost te unije pa bi v najboljšem primeru lahko dosegla do leta 2015. Sedaj dosegamo okoli 70 odstotkov tega evropskega povprečja. Vendar se bo to (lahko) zgodilo samo tedaj, če bo preoblikovanje slovenskega gospodarstva steklo hitreje, če ne bo več toliko negotovosti.

O premajhni prilagodljivosti slovenskega gospodarstva so govorili tudi drugi udeleženci, npr. dr. Bajuk, seveda z drugačnega zornega kota. Ob tem je hkrati ugotovil, da nam Slovincem podjetništvo nikoli ni bilo tuje, da je naše gospodarstvo bilo in bo tudi v prihodnje odvisno od našega okolja, da je rešitve treba iskati v splošnem soglasju, na temelju vzajemnosti in solidarnosti. Poudaril je tudi, da se utegne v prihodnje pomen diaspor bistveno povečati – kar napovedujejo tudi nekateri znanstveniki – saj omogočajo hitrejši tehnološki in ekonomski napredek in s tem na koncu koncev tudi preživetje nacionalnih identitet v vedno tesneje povezanem svetu. Ko odpremo okno, moramo stati na trdnih nogah in se prijeti za roke, sicer nas bo odneslo. Dobra primera močnih diaspor sta Kitajska in Japonska. In ne gre dvomiti, da se bo v prihodnje povečal tudi pomen slovenske diaspore, saj najdemo slovenskega človeka povsod po svetu. Spremeniti pa se bo morala tudi Slovenija oziroma odnos slovenske države do lastnih ljudi, ki se jih bogvedi

zakaj še vedno boji. Vsak slovenski poslovnež lahko postane veleposlanik svoje domovine. Možnosti, ki se pri tem odpirajo, je dejansko veliko. Žal pa so razdalje v glavah včasih večje kot v realnosti.

Na tem mestu velja omeniti še Mateja Kovača, direktorja Urada za gospodarsko promocijo in gospodarske investicije. Zelo realno in tudi kritično je predstavil »stanje duha« v Sloveniji, kar zadeva tuja vlaganja. Odnos države do tujih vlaganj je še vedno zelo zadržan, tudi tistih s strani naših ljudi po svetu. Med prednostmi Slovenije je omenil geografski položaj, nizko davčno stopnjo, fleksibilnost delovne sile in še nekatere druge. Med slabostmi pa neprilagodljivost izobraževalnega sistema, majhen trg, cenno delovne sile in na koncu še administrativne ovire. Prav na to slednje so opozorili tudi drugi udeleženci in skupaj prišli do zaključka, da je Slovenija preveč regulirana država. Zato tudi vsi postopki tečejo zelo počasi, čeprav za to ni nobenih racionalnih razlogov. V tej zvezi velja omeniti pripombo dr. Pleškoviča, ki je dejal, da je po prihodu Clintona na predsedniški položaj Amerika bistveno zmanjšala administracijo in administriranje in v slabih desetih letih ustvarila 10 milijonov novih delovnih mest, Evropa pa je v tem času povečala birokracijo in ima po desetih letih 10 milijonov brezposelnih.

Primerjave Slovenije z drugimi razvitimi državami (Kanado, ZDA, Avstralijo, Švico itd.) so v tem pogledu zelo neugodne za Slovenijo, saj npr. v Švici lahko ustanoviš firmo v treh urah, v Sloveniji pa v dveh mesecih. Vprašanje glede možnosti poenostavitve (dr. Bernik) je ostalo neodgovorjeno, kakor je ostalo neodgovorjenih še več drugih vprašanj, tudi najvažnejše med vsemi: zakaj ni zaupanja med Slovenci doma in Slovenci zunaj meja matične države, zakaj problemi okrog državljanstva za Slovence po svetu itd. Morda je razmere med Slovenci najbolje opisal predstavnik Gospodarske zbornice Slovenije, ki je dejal, da smo Slovenci dobri gasilci – skupaj stopimo le tedaj, kadar nam voda teče v grlo ...

Gospodarska združenja

Neustrezen pa tudi neodgovoren odnos države Slovenije do Slovencev po svetu že kar krepko čuti jo tudi številna slovenska gospodarska združenja, bodisi v zamejstvu, bodisi po svetu. Večina teh združenj je bila ustanovljena po letu 1990, torej po osamosvojitvi Slovenije. Nastala so v pričakovanju mnogo hitrejšega odpiranja slovenske države v svet.

Sedaj je kar nekaj teh združenj tik pred tem, da se »razdružijo«, saj je veliko začetnega entuziazma že skopnelo, npr. v Avstraliji.

Takšna združenja delujejo tudi v vseh zamejskih državah, razen na Hrvaškem, v Italiji (Trst, Gorica), v Avstriji (Celovec) in na Madžarskem. Poleg tega pa še v Argentini, Avstraliji, Kanadi, Švici, v Bosni in Hercegovini (Tuzla) in morda še kje. Večina teh združenj se je predstavila tudi na srečanju, pri čemer menda ni bilo niti enega predstavnika, ki ne bi ugotovil, da slovenska vlada in Gospodarska zbornica doslej (še) nista pokazali zanimanja za sodelovanje. Tisti, ki se norčuje iz »tujega« podjetnika, je zapravil 50 ali 100 novih delovnih mest, je bila grenka ugotovitev enega od udeležencev.

Udeleženci

Srečanja se je udeležilo okoli 80 gospodarstvenikov iz 16 držav, pri čemer ni bilo težko opaziti, da obstajajo velike razlike med njimi. Tu so mišljene predvsem razlike v poslovnih izkušnjah. Na eni strani je bila manj številna skupina zelo razgledanih in uglednih strokovnjakov – teoretikov, ki so hkrati tudi funkcionarji v različnih mednarodnih ustanovah (npr. Mednarodna banka za obnovo in razvoj), na drugi strani pa precej številnejša skupina praktikov, ki imajo veliko življenjskih izkušenj (v nekaterih primerih pa tudi kar nekaj kapitala), zlasti kar zadeva poslovno življenje v različnih državah sveta. Skupna jim je tudi velika navezanost in ljubezen do Slovenije in slovenstva. Seveda pa s tem ni rečeno, da med udeleženci ni bilo visoko izobraženih in hkrati uspešnih v poslovnem življenju.

Za udeležence iz BiH in morda tudi iz ostalih republik nekdanje Jugoslavije bi bilo potrebno organizirati posebno srečanje, saj se položaj Slovencev v teh državah zelo razlikuje od položaja Slovencev drugod po svetu. Slovencev je v tem delu Evrope več kot ponavadi mislimo. Za prihodnje poslovne stike z državami tega območja pa so prav tako pomembni kot Slovenci, ki živijo kjerkoli drugje po svetu.

Na koncu velja povedati, da je pravo širino in odprtost do slovenskih gospodarstvenikov po svetu pokazala edino Luka Koper, kakor se za v širni svet odprto podjetje tudi spodobi. Bila je glavni pokrovitelj srečanja, ki se je s križarjenjem po slovenskem morju tudi zaključilo. Tako so si udeleženci lahko z morske strani ogledali ekonomsko najbolj perspektivno območje v Sloveniji.

Tomaž Štefe

Ljubljana/SSK: Srečanje

■ Slovenska konferenca Svetovnega slovenskega kongresa (SSK) je med 21. in 23. septembrom v Ljubljani organizirala srečanje slovenskih gospodarstvenikov doma, iz zamejstva in po svetu.

Srečanje slovenskih gospodarstvenikov, ki ga je organiziral Svetovni slovenski kongres, naj bi po besedah vseh udeležencev pomenilo predvsem možnost za slovensko gospodarstvo, da bi lažje in uspešneje našlo pot do trgov Evropske unije in drugih držav. Obenem naj bi dalo tako gospodarstvu v Sloveniji kakor tudi podjetjem, katerih lastniki so Slovenci v zamejstvu in po svetu, možnost za nov razvoj. Mnenje organizatorjev in udeležencev, ki so na srečanje prišli iz štirinajstih držav, je: gospodarsko in znanstveno povezovanje med Slovenci je še vedno neizkoriščena priložnost za slovensko državo in za ohranjanje slovenske narodnostne identitete zunaj Slovenije.

Že uvodni predavatelj dr. Andrej Bajuk, direktor predstavništva Interameriške banke v Parizu, je opozoril, da mora Slovenija predvsem kot država spremeniti odnos do Slovencev, ki živijo in delajo po svetu. Še večji poudarek njegovim besedam pa so dali predstavniki gospodarskih združenj Slovencev, ki živijo v zamejstvu. Razen redkih izjem se gospodarst-

Srečanje gospodarstvenikov je bilo koristno. Očitno pa tega ni spoznala uradna Slovenija.

PREDSEDNIK SGZ
DR. MATEVŽ GRILC

veniki iz Slovenije ne povezujejo s podjetji Slovencev, ki živijo zunaj meja slovenske države.

Kot je pokazalo srečanje Svetovnega slovenskega kongresa, pa tudi uradna Slovenija še ni spoznala prednosti, ki pomeni zanje in za krepitev celotnega slovenstva uspešen gospodarski razvoj Slovencev v zamejstvu in po svetu. Srečanja se je sicer udeležil slovenski

minister za ekonomske odnose in razvoj dr. Marjan Senjur. Vendar tudi v njegovem nastopu ni bilo zaslediti konkretnih pobud za sodelovanje s slovenskim gospodarstvom zunaj meja slovenske države - temveč samo oceno trenutnega gospodarskega razvoja v Sloveniji in pričakovanje, ki jih Slovenija goji glede približevanja Evropski uniji.

Mnenju, da Slovenija ne izkorišča v zadostni meri možnosti, ki jih ponuja sodelovanje s slovenskimi podjetniki izven slovenske države, se je pridružil tudi predsednik Slovenske gospodarske zveze na Koroškem dr. Matevž Grilc. Pomanjkanje spodbud iz Slovenije, kjer bi morali prednjačiti predvsem ministrstvo za gospodarstvo in ministrstvo za ekonomske odnose pa tudi Gospodarska zbornica Slovenije, je v veliki meri krivo, da slovensko podjetništvo izgublja svojo vlogo pri ohranjanju narodnostne identitete. Tako postaja bolj ali manj samo ekonomska kategorija - gospodarstvenikom, tudi če so v prostem času Slovenci, potrebna zgolj in samo zaradi zagotovitve preživetja.

Borut Godec

NAŠ TEDNIK - str. 2

Posli s Slovenci po svetu

Svetovni slovenski kongres pripravlja srečanje gospodarstvenikov z vsega sveta v Ljubljani in Kopru

Ljubljana – Zagotovo ni mogoče zanikati tudi objektivnih ovir, zaradi katerih se slovensko gospodarsko sodelovanje s tujino ni razvijalo dovolj uspešno. Vsekakor pa smo pri Svetovnem slovenskem kongresu prepričani, da lahko z boljšim poznavanjem razmer odkrijemo tudi realne poslovne možnosti, zato pripravljamo srečanje gospodarstvenikov slovenskega rodu iz domovine, zamejstva in po svetu, je pred jutrišnjim začetkom štiridnevnega posveta prepričan predsednik SSK dr. Jože Bernik.

Zanj so se odločili opogumljeni z dobrimi izkušnjami poprejšnjega podobnega večdnevnega sestanka zdravnikov slovenskega rodu iz tujine s kolegi iz Slovenije. Pokazalo se je, da bi bilo koristno organizirati tudi posamična specializirana delovna srečanja. »Vendar je to,« dodaja dr. Bernik, »ko gre za namero zblížiti gospodarske interese, težje, saj so ti bolj razpršeni kot na primer v medicinski stroki.«

Na tokratnem gospodarskem srečanju v Ljubljani in Kopru, kjer med drugim napovedujejo predloge slovenskih gospodarskih združenj iz Argentine, Avstralije, Kanade, iz Bosne in Hercegovine ter slovenskih gospodarstvenikov iz ZDA, Nemčije, Švice in od drugod, se bodo ukvarjali z vprašanjem, kako pomembno je lastno gospodarstvo za obstoj slovenstva po svetu in doma, o čemer

bo govoril dr. Andrej Bajuk iz Pariza. V pogovoru o slovenskem pravnem redu in možnostih gospodarskega sodelovanja in finančnega poslovanja s Slovenci v zamejstvu in po svetu naj bi sodelovali državna sekretarka na ministrstvu za ekonomske odnose in razvoj **Vojka Ravbar**, direktor urada za gospodarsko promocijo in tuje investicije **Matej Kovač**, generalni direktor Ljubljanske borze **dr. Draško Veselinovič** in drugi.

Na okroglo mizo o zavarovanju mednarodnih poslov so povabili predsednika Slovenske izvozne družbe **Marjana Kramarja**, k predstavitvi slovenskih gospodarskih združenj in podjetij v

Dr. Jože Bernik

zamejstvu pa predsednika GZS mag. **Joška Čuka**.

Posebej tudi poudarjajo vlaganja v drobno gospodarstvo in turizem, s poudarkom na ponudbi podeželja, in predelavo industrijskih odpadkov elektronski industriji, kar se lahko kaže kot obetavna nova gospodarska panoga.

Sklepni del tega srečanja, oblikovanje poslovnih dogovorov »brez strahu pred agresivnimi tujci, poslovanjem po načelu 'flight by night', se pravi s kapitalom, ki zgolj pōbere smetano in izgine, temveč po veljavnih pravilih igre in v obojestranskem interesu«, bo v koprski Luki.

Dragica Bošnjak

DELO - ponedeljek - 20. Septembra 99'

str. 5

VABILO PODJETNIKOM F-JK

SREČANJE SLOVENSКИH GOSPODARSTVENIKOV Z VSEGA SVETA

Od 21. do 23. septembra bo v Ljubljani in Kopru srečanje gospodarstvenikov slovenskega rodu v zamejstvu, po svetu in v Sloveniji, ki ga prireja Svetovni slovenski kongres (SSK). Ta organizacija, ki povezuje Slovence v matični in po svetu, je lani priredila uspešno srečanje slovenskih zdravnikov s celega sveta. Tokrat pa bo srečanje namenjeno slovenskim podjetnikom po svetu, ki si želijo medsebojnih stikov. SSK je poklical k sodelovanju tudi Slovensko deželno gospodarsko združenje Trst in Slovensko gospodarsko združenje Gorica, ki bosta s predstavniki gospodarskih manjšinskih organizacij iz Avstrije in Madžarske sodelovali prvi dan zasedanja, 21. t.m., v Ljubljani, na *Predstavitvi slovenskih gospodarskih združenj in podjetij v zamejstvu*.

Na večdnevem srečanju so napovedana tematska srečanja, od zavarovanja mednarodnih poslov do možnosti vlaganj v drobno gospodarstvo in turizem (v Sloveniji), do predelave industrijskih odpadkov elektronske industrije. Prvi dan bo udeležence srečanja sprejel na novem sedežu Gospodarske zbornice Slovenije predsednik GZS Joško Čuk, drugi dan pa bo njihov gostitelj podpredsednik slovenske vlade Marjan Podobnik. Tretji dan bo na sporedu celodnevno gostovanje v Kopru, kjer bodo gospodarstve-

niki gostje Luke Koper. V tem okviru bi lahko priredili tudi obisk zainteresiranih udeležencev srečanja (iz ZDA, Nemčije, Švice itd.) pri slovenskih podjetjih v F-Jk. Organizatorji bodo tiskali priložnostni zbornik in vabijo vse zainteresirane podjetnike iz zamejstva, da izkoristijo priložnost za informativni oglas.

SDGZ vabi člane, da se udeležijo drugega vseslovenskega gospodarskega srečanja, ki sledi onemu iz leta 1991. Kdor je zainteresiran za udeležbo oz. za objavo reklamnega oglasa v zborniku, naj se javi čimprej na organizacijskem tajništvu SDGZ v Trstu (tel. 040 362949).

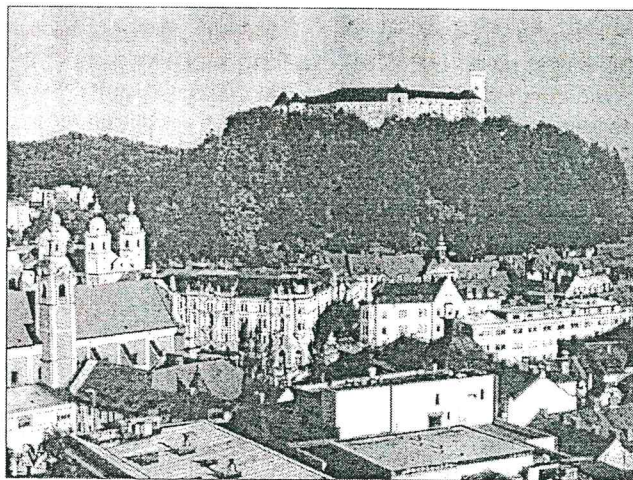
NOVI GLAS
2. Sept. 99'

Iz vsega sveta v Ljubljano od 21. do 23. na pobudo SSK

Gospodarstveniki slovenskega rodu

Od 21. do 23. septembra bo v Ljubljani in Kopru Srečanje gospodarstvenikov slovenskega rodu v zamejstvu, po svetu in Sloveniji, ki ga prireja Svetovni slovenski kongres. Le-ta je lani priredil prvo srečanje slovenskih zdravnikov iz vsega sveta. Po tistem prvem uspehu, SSK letos nadaljuje v svojem povezovalnem delu in predlaga podobno srečanje, tokrat namenjeno vsem slovenskim podjetnikom po svetu, ki si želijo medsebojnih stikov.

SSK je v okviru te pobude poklical k sodelovanju tudi Slovensko deželno gospodarsko združenje in Slovensko združenje Gori-

Motiv iz Ljubljane

ca, ki bosta s predstavniki manjšinskih organizacij iz Avstrije in Madžarske sodelovala prvi dan zasedanja 21. septembra v Ljubljani

na predstavitvi slovenskih gospodarskih združenj in podjetij v zamejstvu.

Srečanje slovenskih gospodarstvenikov je sicer zastavljeno tako, da bo več tematskih srečanj, na katerih bodo obravnavali in poglobljali posamezna vprašanja od možnosti investicij v drobno gospodarstvo do predelave industrijskih odpadkov. Udeleženci srečanja bodo obiskali tudi nove prostore Gospodarske zbornice Slovenije, kjer jih bo sprejel predsednik Josko Čuk. Gostje bodo tudi podpredsednika slovenske vlade Marjana Podobnika. Tretji dan se bo posvetovanje preselilo v Koper, kjer bodo slovenski gospodarstveniki gostje Luke Koper.

Organizatorji bodo tiskali tudi priložnostni zbornik, kjer se lahko posamezni podjetniki oz. podjetja predstavijo tudi v obliki oglasa. SDGZ vabi člane, da se udeležijo srečanja. Kdor je zainteresiran za udeležbo oz. za objavo reklamnega oglasa v zborniku, naj se čimprej oglasi, saj rok zapade prvi teden septembra. Na tajnistvu v Trstu (Ul. Cicerone 8, tel 040 - 362949) so na razpolago prijavnice in program.

NOVI NATAJUR
četrtek, 26. 08. 99'